

תביעות קטנות - מדריך

רקע כללי

מוגש לכם מדריך מקוצר אודות בית המשפט לתביעות קטנות ואופן הפניה אליו. ההסברים המובאים כאן ביחס לבית המשפט לתביעות קטנות מבוססים על חוק הגנת הצרכן ועל התקנות בעניין זה. מטבע הדברים, הסבר קצר ותמציתי אינו יכול להקיף את כל המקרים והנסיבות שבגללם אפשר להגיש תביעות קטנות לבית המשפט. גם ההסברים לגבי ההליכים, בבית המשפט ובהוצאה לפועל, אינם כוללים כל פרט, אלא רק ממחישים באופן כללי כיצד הדברים מתנהלים.

לכן אפשר להיעזר בהסברים אלו כהנחיה כללית ובמקרה של שאלות אפשר לפנות למועצה הישראלית לצרכנות או למזכירותו בתי המשפט לתביעות קטנות ו/או לאתר הנהלת בתי המשפט. המידע המוצג כאן אינו מהווה תחליף לייעוץ מקצועי כלשהו, אינו מהווה המלצה לנקוט בהליך זה או אחר בעניין פרטני ו/או משום חיווי דעה אודות סיכוי ההליך.

ככלל, לפני שמגישים תביעה בבית המשפט לתביעות קטנות, מומלץ להיות נוכח בדיון של בית משפט זה על מנת להתרשם מקרוב וללמוד כיצד מתנהל הדיון המשפטי. נכון שדבר זה גוזל זמן, אבל לא רק שאתם עשויים לגלות שהדיונים יכולים להיות מעניינים, אלא יש בכך גם כדי לעזור לכם בניהול התביעה שלכם.

מהו בית משפט לתביעות קטנות?

- א. בית המשפט לתביעות קטנות הוקם במטרה להקל על הציבור להגיש תביעות כספיות בסכומים קטנים יחסית בדרך פשוטה, ללא עיכובים מנהליים, ובדיון קצר ומהיר. ייחודו של בית משפט זה בכך שהתובע והנתבע בדרך כלל מייצגים את עצמם ללא עו"ד וקיימת גמישות מסוימת בהשוואה לפרוצדורה הנוקשה בה מתנהלים תיקים בבית משפט רגיל. כל אדם פרטי יכול להגיש תביעה בבית משפט לתביעות קטנות, אם הסכום שהוא תובע הינו עד 31,900 ₪ (סכום זה מתעדכן מדי פעם וניתן להתעדכן באתר ברשות השופטת). אפשר לתבוע גם החלפה של מצרך או תיקונו, ביטול עסקה והשבה, אם שווי המצרף, שווי התיקון או סכום העסקה שתובעים לבטל הם עד 31,900 ₪. בית המשפט אינו בעל סמכות לדון בעניין שבין עובד ומעביד, עניין שנמצא בסמכות ייחודית של בית הדין לעבודה.
- ב. בית משפט לתביעות קטנות מופעל ליד מרבית בתי משפט השלום בארץ.
- ג. אסור להגיש יותר מחמש תביעות קטנות בשנה.

היכן מגישים תביעה?

את התביעה מגישים בבית המשפט שבאזור שיפוטו נמצא אחד מאלה:

1. מקום מגוריו של הנתבע;
2. מקום עסקו של הנתבע;
3. המקום שבו בוצעה העסקה או נחתם החוזה;
4. המקום שבו הייתה העסקה אמורה להתבצע;
5. המקום שבו אמור היה המצרף להימסר.

כיצד מגישים תביעה?

כדי לפתוח בתביעה, יש להגיש לבית המשפט כתב תביעה מודפס (ראו דוגמא בהמשך). אפשר לקבל במזכירות בית המשפט טופס כתב תביעה. ניתן להגיש כתב תביעה בכתב יד בתנאי שהוא קריא וברור. לכתב התביעה יש לצרף צילומים של המסמכים שעליהם מתבססת התביעה, ממוספרים לפי סדר א-ב. יש לזכור, כי אין אפשרות לתבוע פעמיים בגלל אותו עניין, לכן יש לכלול בכתב התביעה את כל העובדות הרלוונטיות וכל סכום הנוגע לעניין. כתב התביעה צריך לכלול גם פירוט הנזקים הנטענים תוך תמיכתם ככל האפשר בראיות. אם, למשל, נדרש פיצוי בשל הפסד שבוע עבודה, יש לצרף תלוש משכורת המעיד על שווי של יום עבודה; אם נדרש החזר הוצאה, יש לצרף תעודת של הוצאה ועדיף לצרף קבלה.

כיצד מחשבים את אגרת בית המשפט?

יחד עם הגשת כתב התביעה למזכירות בית המשפט חובה לשלם אגרת בית משפט בשיעור של אחוז אחד מסכום התביעה, אך לא פחות מ-50 ש"ח (הסכום מתעדכן מעת לעת). בעת מסירת כתב התביעה למזכירות לבית המשפט יודיעו הפקידים לתובע את התאריך והשעה שבהם ייערך המשפט.

את מי ניתן לתבוע?

חשוב להקפיד כי זהות הנתבע תהיה אישיות משפטית (אדם או תאגיד), ולא שם מסחרי או כינוי. אם אפשרי עדיף לרשום גם את מספר תעודת הזהות אם מדובר באדם פרטי, את מספר העוסק המורשה כשמדובר בעוסק שהוא אדם פרטי, ומספר החברה, כשמדובר בחברה בע"מ.

מהו המועד להגשת כתב הגנה?

בית המשפט ישלח לנתבע העתק של כתב התביעה וכן הזמנה לדין. בהזמנה זו יוזמן הנתבע להגיש כתב הגנה תוך 15 יום. כתב הגנה זה הוא התשובה שלו לתביעה. על הנתבע להגיש כתב הגנה ולהתייצב למשפט במועד שנקבע בהזמנה. אם לא הגיש הנתבע כתב הגנה במועד רשאי התובע לבקש פסק דין בהעדר הגנה, אולם בית המשפט יכול להחליט על דחיית הדיון למועד אחר על מנת לקיים דיון בנוכחות הצדדים.

כיצד מגישים כתב הגנה?

אדם שקיבל בדואר מבית המשפט כתב תביעה והזמנה לדין חייב להגיש כתב הגנה על גבי טופס שיצורף לתביעה (ראו דוגמא בהמשך), תוך 15 יום מיום קבלת כתב התביעה. נתבע שאינו מגיש כתב הגנה או אינו מתייצב למשפט עלול להפסיד ויינתן פסק דין נגדו. הנתבע רשאי גם להגיש תביעה שכנגד, כלומר לתבוע את התובע, אם יש סיבה לכך. גם סכום תביעה שכנגד מוגבל ל-31,900 ש"ח. תביעה שכנגד מגישים על ידי מילוי כתב תביעה. בית המשפט יודיע במקרה כזה לתובע שעליו להגיש כתב הגנה תוך 7 ימים.

כיצד מתנהל המשפט?

- המשפט מתנהל לפני השופט בצורה מקילה יחסית לבתי משפט אחרים בהיותה פחות פורמלית, יותר פשוטה ומהירה.
- ככלל, תובע או נתבע אינם רשאים להיות מיוצגים על ידי עורך דין במשפט, אבל במקרים מיוחדים אפשר לבקש מהשופט להיות מיוצג על ידי ארגון שהוסמך לשם כך או עו"ד. אם התיר השופט שארגון ייצג את אחד הצדדים, גדלה הסבירות שירשה גם לצד השני להיות מיוצג.
- אם שני הצדדים מסכימים, רשאי השופט לדון בתביעה כבורר, או להעביר את הדיון לבורר המסכים לדון בתביעה או למגשר שליד בית המשפט בהסכמת הצדדים.
- אם שני הצדדים מסכימים, בית המשפט יכול לתת פסק דין על דרך הפשרה, כלומר להחליט לקבל את התביעה, באופן מלא או חלקי, או לדחות אותה, זאת מבלי שינמק בהכרח את החלטתו.

מתי מקבלים פסק דין?

השופט רשאי לתת פסק דין כבר בתום הדיון, אולם הוא רשאי לדחות את מתן פסק הדין למועד מאוחר יותר, לא יאוחר משבעה ימים מתום הדיון.

כיצד לערער?

כדי להגיש ערעור על פסק דין של בית המשפט לתביעות קטנות צריך לקבל רשות לכך מבית המשפט המחוזי. את בקשת הרשות לערער יש להגיש לבית המשפט המחוזי תוך 15 ימים מיום קבלת פסק הדין.

מה קורה אם לא מתייצבים למשפט?

- א. אם שני הצדדים לא מופיעים – התביעה תימחק. כשהתביעה נמחקת – אפשר להגישה מחדש.
- ב. אם מופיע התובע אך הנתבע לא מופיע למרות שכתב התביעה הומצא לו כדן – ייתן בית המשפט פסק דין על סמך כתב התביעה.
- ג. אם הנתבע מופיע אך התובע לא מופיע – התביעה תידחה. כשהתביעה נדחת – לא ניתן להגיש אותה מחדש. בכל אחד משלושת המקרים הללו אפשר לפנות לבית המשפט ולבקש לבטל את פסק הדין, תוך 30 ימים מיום קבלת פסק הדין, או מאוחר יותר – תוך בקשה מנומקת להארכת המועד.

מה קורה אחרי מתן פסק הדין?

אם בית המשפט קבע, שהנתבע צריך לשלם סכום כסף מסוים לתובע, הנתבע צריך לעשות זאת מייד, או בתוך התקופה שקבע בית המשפט. אם הנתבע אינו עושה זאת, יכול התובע לפנות אל לשכת ההוצאה לפועל אשר בבית המשפט, עם העתקים מאושרים של פסק הדין לפי מספר הנתבעים-החייבים ועוד העתק נוסף. שם מקבלים

טופס "בקשה לביצוע". לאחר שממלאים את הטופס במספר העתקים כמספר החייבים ועוד העתק אחד, ניגשים לקופת בית המשפט, משלמים אגרה, ונקבע מספר לתיק. התובע מקבל העתק מהבקשה וכן קבלה.

לאחר מכן תשלח לשכת ההוצאה לפועל מכתב אזהרה אל הנתבע-החייב ותתבע ממנו לשלם את סכום התביעה. הוא יוזהר, שאם לא ישלם חובו בתקופה האמורה באזהרה, יינקטו נגדו אמצעים. אם הנתבע-החייב אינו משלם, יקבל התובע הודעה מההוצאה לפועל בעניין זה. אז הוא יכול להגיש "טופס נקיטת אמצעים", ובו יצביע על הפעולה שהוא מבקש לנקוט, כגון: עיקול או צו מאסר. נציגי ההוצאה לפועל ייצאו לביתו של החייב שלא שילם ויעקלו את רכושו בערך של הסכום שמדובר בו. אם גם אז לא ישלם את המגיע, במקרים מסוימים יו"ר ההוצאה לפועל מוסמך להוציא פקודת מאסר נגדו.

במקרה של הוצאה לפועל בעניין שטרות, כולל שיקים, התהליך הוא קצת שונה ויוסבר לתובע על ידי אנשי ההוצאה לפועל כאשר ימסור את בקשת הביצוע לידיהם.

דוגמא לכתב תביעה

בבית המשפט לתביעות קטנות	תיק מס' _____
ב _____	
1. שם התובע, מספר זהותו ומען מגוריו ;	
2. שם הנתבע, מען מגוריו או מען עסקו ;	
3. תיאור התביעה :	
א. המקום והתאריך (או התאריכים) שבהם נוצרה ההתחייבות לתשלומי של סכום הכסף הנתבע, בין בהסכם בין בעלי הדין ובין בדרך אחרת ;	
ב. המקום שנועד, או שהיה מכוון, לקיום ההתחייבות ;	
ג. מקום המסירה של הנכס ;	
ד. מקום המעשה או המחדל שבשלו תובעים ;	
ה. סכום הכסף הנתבע ;	
ו. נימוקי התביעה (בתמצית) : _____	

4. אני מצהיר כי בשנה האחרונה לא הגשתי בבית משפט זה יותר מחמש תביעות.	
חתימת התובע	